

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCATIEI NATIONALE

Str. Gen. Berthelot 28-30, Bucuresti – 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Educație specială

Programa pentru

- examenul de definitivare în învățământ
- obținerea gradului didactic II

Tematica pentru

- obținerea gradului didactic I

Aprobate prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr.
3442 / 21.03.2000

PSIHOPEDAGOGIA SPECIALĂ A HANDICAPULUI DE AUZ

TEMATICA PENTRU DEFINITIVAT ȘI GRADUL I

MODULUL I – PROBLEMATICA GENERALĂ

A. ASPECTE INTRODUCTIVE

1. Stabilitate și evoluție umană.
2. Problema recuperării biologice, psihice și sociale a copiilor deficienți de auz prin sistemul unităților speciale.
3. Direcții speciale ale procesului de modernizare a învățământului special pentru deficienții de auz. Raportul dintre conținutul și structura învățământului special pentru deficienți de auz în contextul modernizării.
4. Noțiuni fundamentale ale psihopedagogiei deficienților de auz:
  - a. definiție, concepte, locul surdologiei în cadrul psihopedagogiei speciale;
  - b. ramurile surdologiei, relațiile cu celelalte științe;
  - c. metodologia cercetării științifice în surdologie, izvoarele psihopedagogiei deficienților de auz;
5. Evoluția recuperării și educației surzilor în societate, raportul dintre cercetarea științifică și practica recuperatorie. Formarea și dezvoltarea surdopsihologiei și surdopedagogiei ca științe.*
6. Dezvoltarea asistenței și a învățământului pentru deficienții de auz din țara noastră.
7. Evoluția cercetării științifice în domeniul surdopedagogiei în țara noastră și pe plan mondial. Probleme actuale*.
8. Cauzele, tipuri și grade de surditate și hipoacuzie. Aspecte morfofuncționale, sociale și pedagogice. Consecințele surdității și hipoacuziei asupra dezvoltării somatice și psihice a handicapatilor de auz, în funcție de cauzele, tipurile afecțiunilor respective.
9. Scopul și sarcinile procesului de învățământ din școlile pentru deficienții de auz.
10. Conținutul învățământului pentru surzi și hipoacuzici. Planurile de învățământ, programele școlare și manualele. Cerințele didactice generale și speciale de care trebuie să țină seama în alcătuirea planurilor, programelor și manualelor școlare.*

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

B. ELEMENTE DE SURDOTEHNICĂ

1. Depistarea și educarea precoce a surdității.
2. Examinarea auzului, examenul cu ajutorul vocii (acumetria vocală), examenul cu diapazoane. Examinarea funcției auditive și vestibulare.
3. Audiometria tonală și vocală, interpretarea examenului audiometric.
4. Aparare și instalații utilizate în scopul amplificării vorbirii și al compensării tulburărilor de auz și vorbire. Folosirea lor individuale și colectivă. Cunoașterea utilizării aparaturii.
5. Proteze auditive și contribuția lor compensatorie. Rolul surdotehnicii în mărirea eficienței învățământului.
6. Metode și procedee actuale de dezvoltare a auzului și a vorbirii la diferite subcategorii de deficienți de auz.
7. Relația dintre compensarea “naturală” și “tehnică”.
8. Clasificarea mijloacelor surdo-tehnice (individuale, colective, portative, fixe, mecanice, electrice, electronice) și descrierea lor în funcție de analizator (auditive, vizuale, vibrotactile, electrostimulatoare, combinate).

C. PROBLEME DE SURDOPSIHOLOGIE

1. Consecințele generale ale surdității asupra recepționării informației și dezvoltării psihice.
2. Specificul dezvoltării psihice a copilului deficient de auz în comparație cu copilul auzitor, teorii moderne cu privire la ambianța cea mai adecvată pentru dezvoltarea psihică a copiilor cu deficiențe de auz.
3. Problema compensării tulburărilor de auz.
4. Relațiile dintre imagine, gest și cuvânt la surdomuții în curs de demutizare.
5. Specificul proceselor de cunoaștere la deficienții de auz (surzi, asurziți), cu accent deosebit pe:
  - a. particularitățile senzațiilor, percepțiilor și reprezentărilor;
  - b. particularitățile memoriei;
  - c. particularitățile gândirii și limbajului. Trecerea de la gândirea în imagini la gândirea noțional-verbală și de la limbajul mimico-gesticular la limbajul verbal;
  - d. operațiile logice, analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea, comparația, analogia, judecăți și raționamente, diferențieri în dezvoltarea psihică a copilului deficient de auz în raport de cel normal-auzitor;

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

- e. particularitățile imaginației;
- f. handicapul socio-afectiv al surdomutului.
- 6. Specificul atenției la handicapații de auz de diferite vârste.
- 7. Specificul sferei emotiv-voliționale.
- 8. Motivația: dinamica motivelor învățării la grădinițe și în școală. Motivația pentru însușirea limbajului verbal; valoarea instructiv-educativă a motivației în învățare.
- 9. Dezvoltarea și educarea personalului elevilor deficienți de auz:
  - a. conceptul de personalitate; specificul lui la surzi;
  - b. structura și dinamica personalității: temperamentul, aptitudinile, caracterul, interesele, nivelul aspirației.

D. CUNOAȘTEREA ELEVILOR HANDICAPAȚI DE AUZ

- 1. Importanța și necesitatea cunoașterii psihopedagogice a elevilor deficienți de auz;
- 2. Metodele și tehnicile de cunoaștere: observația, experimentul, analiza activității elevilor, convorbirea, studiul de caz, chestionarul, ancheta. Testele.
- 3. Fișa psihopedagogică și modalitatea de lucru cu aceasta;
- 4. Criteriile care trebuie să stea la baza caracterizării psihopedagogice a persoanei surde. Importanța și necesitatea diagnosticului diferențial între surditate, hipoacuzie, mutism afazic;
- 5. Clasa școlară ca grup și importanța studierii ei:
  - a. relațiile interindividuale și rolul lor în formarea personalității copiilor cu deficiențe de auz;
  - b. modalități psihopedagogice de intervenție directă în viața clasei de surzi în scopuri moral-educative.

E. ORIENTAREA PROFESIONALĂ, PREGĂTIREA PENTRU MUNCĂ. ÎNCADRAREA ÎN PRODUCȚIE A HANDICAPAȚILOR DE AUZ.

- 1. Importanța compensării prin muncă a deficienței de auz.
- 2. Orientarea școlară și preorientarea profesională pentru deficienții de auz, urmărirea adaptării la profesie a deficienților de auz.
- 3. Munca – factor de bază pentru integrarea activă a deficienților de auz în societate.

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

F. METODE ȘI PROCEDEE DE EVALUARE A PROGRAMELOR ȘCOLARE*

- Noțiuni de docimologie. Principii științifice ale aprecierii elevului: criterii, norme, procedee. Posibilități de aplicare la deficienții de auz.
- Testele docimologice cu eficiența mai mare; utilizarea lor practică și teoretică.

MODULUL II–PROBLEME SPECIALE DE SURDO-PSIHOPEDAGOGIE

ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE LA ELEVII HANDICAPAȚI DE AUZ

1. Teorii ale învățării cu aplicații în instituțiile preșcolare și școlare pentru deficienții de auz.*
2. Formarea operațiilor intelectuale și învățarea pe modele. Caracterul polisenzorial al reflectării realității în condițiile deficienței de auz.
3. Transferul și interferența cunoștințelor și deprinderilor la deficienții de auz.
4. Caracterul formativ al procesului de învățământ pentru deficienții de auz în etapa actuală-mijloc esențial al creșterii randamentului școlar și al prevenirii insucceselor școlare.
5. Procesul de învățământ și organizarea lui în instituțiile speciale.
6. Specificul aplicării principiilor didactice în instituțiile speciale pentru deficienții de auz.*
7. Însușirea limbii de către copii surzi pe baza principiului comunicării verbale.
8. Contribuția metodelor de învățământ la dezvoltarea capacităților cognitive ale elevilor (rolul conversației demonstrației, expunerii, algoritmicizării, problematizărilor).
9. Specificul aplicării metodelor didactice în școlile specifice pentru deficienți de auz.*
10. Conceptul de demutizare:
  - a. însușirea laturii fonetice (articulatorii) a limbii;
  - b. însușirea lexicului;
  - c. însușirea construcției gramaticale a limbii.
11. Recepția limbii. Labiolectura: definiție, terminologie, tipuri:
  - înțelegerea mesajelor receptate prin labiolectura;
  - participarea proceselor psihice în labiolectura.

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

12. Emiterea vorbirii. Ortofonie.

Sarcini ortofonice:

- formarea și exersarea respirației verbale;
- educarea sensibilității vibrotactile și interacțiunea analizatorilor;
- emiterea sunetelor și corectarea defectelor de pronunție;
- coarticulația;
- învățarea elementelor prozodice ale limbii (ritm, accent, intonație);
- dezvoltarea auzului, corectarea pronunției pe baza de auz.

13. Implicațiile și specificul aplicării metodelor clasice de demutizare:

- a. metoda orală
- b. metoda grafică
- c. metoda dactil (dactilografia). Diferite forme de aplicare a sistemului dactil, avantajele și limitele în folosirea limbajului dactil.

14. Limbajul mimico-gesticular și raportul cu limbajul oral. Implicații și limitele limbajului mimico-gesticular.

MODULUL III – PROBLEMELE DE SURDOMETODICĂ

1. Metodologia formării și dezvoltării vocabularului activ și pasiv la surzi în procesul demutizării.*
2. Importanța, scopul și sarcinile predării citit-scrisului la deficienții de auz; metode și procedee moderne de însușire a scrisului în etape: preabecedară, abecedară, postabecedară.
3. Modalități de realizare a citirii corecte, curente, conștiente și expresive.
4. Metode și procedee folosite în lecții de gramatică.
5. Metode și procedee folosite în lecțiile de structurare și formare a limbajului.
6. Metodologia predării lecturii literare.
7. Probleme specifice ale predării și însușirii noțiunilor matematice.
8. Metode și procedee folosite în predarea geografiei, istoriei, științelor naturale, fizicii, chimiei, desenului, educației fizice.*
9. Contribuția generală și cea specială a procesului de învățământ la dezvoltarea vorbirii copilului surd.
10. Rolul profesorilor de alte specialități în dezvoltarea și corectarea limbajului elevilor surzi sub aspect semantic și articulatoriu.*

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

- 11.Importanța și specificul îmbinării activităților frontale cu munca individuală în instituțiile specifice pentru deficienții de auz; metode și procedee.
- 12.Munca independentă și valențele ei formative, modalități de organizare a muncii independente la deficienții de auz.
- 13.Metodologia organizării activităților de cunoaștere.
- 14.Terapia ocupațională, valențe formative.
- 15.Activități de abilitare manuală.
- 16.Activități de expresie plastică: desen, pictură, desen după natură, din imaginație, modelaj, cusături.
Procedee de formare a comunicării verbale în activitățile de expresie plastică.
- 17.Activități de expresie motrică (confeționări din hârtie, plastilină, carton, îndoituri, împletituri); Contribuția acestor activități la formarea comunicării verbale.
- 18.Formarea autonomiei personale și sociale.
- 19.Comunicarea în mediul ambiant, incidentală (spontană) și dirijată (organizată): crearea situațiilor naturale pentru comunicare.
- 20.Jocurile (didactice, de mișcare, de construcții, simulative) și valențele lor formative.
Importanța jocurilor pentru exersarea și dezvoltarea limbajului.

BIBLIOGRAFIE

- Benescu C. - *Probleme metodice de tehnica vorbirii și labiolectura*, București, E.D.P., 1983.
- Caraman L.,
Caraman Al.
Damaschin D. - *Metodologia procesului demutizării*, E.D.P., 1983.
- *Defectologie – teoria și practica compensației la nevăzători, ampliopi și orbi surdo-muți*, E.D.P., 1973.
- Maescu Caraman - *Activitățile individuale de învățare a vorbirii în școala de hipoacuzici. Probleme de defectologie*, vol. VIII, E.D.P., 1971.
- Mare V. - *Tendențe actuale în Psihologia deficiențelor auditivi, în psihologia educației și dezvoltării*, Academia R.S.R., 1983.
- Mondanton A. - *Cum interpretăm probele funcționale ale urechii interne*, Ed. Medicală, 1965.
- Mare, V - *Date experimentale cu privire la perceperea vorbirii pe cale vibrotactila, în Probleme de defectologie*, vol.VIII, Bucuresti, EDP, 1971.
- Mare, V; Tif, L - *Date experimentale cu privire la deficiența sensibilității vibrotactile la copiii surzi, în Probleme de defectologie*, vol.III, Bucuresti, EDP, 1970.
- Oleron P.
Radu Gh. - *Educația copiilor handicapați fizic*, E.D.P., 1970.
- *Contradicții ale sistemului actual de învățământ pentru handicapații mintali*, Rev. de Educație Specială nr. 1/1992.
- Radu, Gh. - *Psihopedagogia dezvoltării școlarilor cu handicap*, EDP, Bucuresti, 1999.
- Pufan C. - *Probleme de surdo-psihologie*, vol. I/1972 și vol. II/1982, București, E.D.P.
- Pufan C. - *Creativitatea și pseudocreativitatea la deficienții senzoriali și mintali*. Pedagogia specială nr. 3/1971, C.D.P. Ministerul Muncii, 1997.
- Pufan C - *Condiționarea învățării de relațiile interindividuale și interpersonale la elevii din școala generală, școala specială pentru surzi și școala ajutătoare*, în *Analele Universității din București, Psihologie*, 1972.
- Stănică I. - *Labiolectura*, E.D.P., 1965.

- Stănică I., Ungur E.
 Stănică I. - *Raportul cercetare – practică recuperatorie în condițiile disfuncției mintale și senzoriale*, Revista de educație specială nr. 1/1992.
- Stănică I.,
 Popa M. - *Elemente de psihopedagogia deficienților de auz*, București, INRESPH, 1994.
- Șchiopu U.,
 Verza E. - *Psihologia vârstelor*, E.D.P., 1998.
- Tirdea V. - *Metodica predării pronunției la școlile speciale de surzi*, E.D.P.
- Verza E. (coord.) - *Problemele de defectologie*, Tipografia Universității din București, 1998.
- Verza E. - *Dislalila și terapia ei*, E.D.P., 1977.
- Verza E. - *Disgrafia și terapia ei*, E.D.P., 1983.
- Verza E. (coord.) - *Elemente de psihopedagogia handicapaților*, Tipografia Universității din București, 1990.
- Verza E. - *Dimensiunea personalității la handicapați*, Revista de educație specială nr. 1/1991.
- Verza E. - *Psihopedagogia integrării și normalizării*, Revista de educație specială nr. 1/1992.
- Verza E. (coord.) - *Ghidul educatorului*, Universitatea București, 1997.
- Verza E. (coord.) - *Metodologii contemporane în domeniul defectologiei și logopediei*, Tipografia Universității din București.
- Vlad, El., - *Evaluarea în actul educativ – terapeutic*, Edit. Prohumanitate, București, 1999.

---

* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

PSIHOPEDAGOGIA SPECIALA A HANDICAPULUI DE INTELECT

TEMATICA PENTRU DEFINITIVAT SI GRADUL II

MODUL I - Problematika generala a psihopedagogiei handicapului de intelect

1. Stadialitate si evolutie

2. Handicapul de intelect

Concepte, definitii, frecventa, terminologie. Sistemul actual de asistenta, educatie speciala si recuperare pentru handicapatii de intelect (in tara noastra si strainatate).

Obiective generale si specifice ale acestui sistem.*

Tendinte moderne in conceperea si organizarea asistentei, educatiei speciale si recuperarii handicapatilor de intelect.

Modalitati variate de realizare in practica a ideilor de “integrare”, “scolarizare” si “normalizare”.

3. Etiologia specifica in handicapul de intelect.

Clasificarea handicapatilor de intelect dupa etiologie, gravitate, forme de manifestare. Caracterizarea principalelor sindroame oligofrenice.

4. Factorii dezvoltarii psihice

Specificul relatiei si interactiunii intre ereditate – mediu – educatie la persoanele cu handicap de intelect. Raportul invatare – dezvoltare – compensare la aceste persoane.*

5. Particularitati ale proceselor psihice la handicapatii de intelect.

- senzatii, perceptii, reprezentari;
- gandire, limbaj, memorie, imaginatie;
- motivatie, afectivitate, atentie;

Consecinte ale acestor particularitati in activitatea de educatie speciala si recuperare.

6. Particularitati ale dinamicii dezvoltarii la handicapatii de intelect.

- intarziere, heterocromie, dizarmonie;
- “vascozitate” genetica, rigiditate, inertie, fragilitate;

---

1 Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

- trasaturi temperamentale si de caracter;

Consecintele acestor particularitati in activitatea de educatie speciala si recuperare (in activitatea ludica, in activitatea de cunoastere, in activitatea practica - manuala, etc.) . *

7. Afectivitate si procesele volitive la handicapatii de intelect.

Particularitati ale afectivitatii si procesele volitive: instabilitate, rigiditate, dezechilibru de autoreglaj, insuficienta, mobilizare, etc.

Consecinte ale acestor particularitati in activitatea de educatie speciala si recuperare. Modalitati de prevenire si combatere a consecintelor negative.

8. Temperamentul si caracterul la handicapatii de intelect.

Particularitati ale acestora. Consecinte in activitatea de educatie speciala si recuperare.

9. Modificarile de ansamblu in structura personalitatii la handicapul de intelect.

Interactiunea dintre nivelul intelectual, dezvoltarea limbajului si comportament.

Modelarea compensatorie a personalitatii in procesul de educatie speciala si recuperare a handicapatilor de intelect.

10. Diagnosticul diferential la handicapatii de intelect

Metode, procedee, tehnici, instrumente, in perspectiva elaborarii programelor individuale de recuperare complexa si a initierii masurilor de orientare – reorientare scolara si profesionala . *

MODELUL II – Problematika aplicativa a psihopedagogiei handicapului de intelect

1. Organizarea si formele procesului de instruire si educational-recuperator pentru handicapatii de intelect.

- clasa, grupa de educatie, grupa de pregatire practica si grupa de corectare-principalele structuri organizatorice ale procesului instructiv-educativ-terapeutic, desfasurat in unitatile speciale pentru handicapatii de intelect;

- forme de activitate diferentiala (pe grupe de nivel) si individualizata (programe terapeutice individuale); *

- specificul relatiei educat-educator in contextul activitatilor de grup si individuale, organizate cu elevii handicapati de intelect . *

2. Obiectivele si continutul procesului de instruire si recuperativ-educational pentru handicapatii de intelect.

- obiectivele comune cu scoala obisnuita (instructiv-cognitive si aplicativ practice);
- obiective specifice, educativ-formativ-terapeutice;

- continutul instruirii si educatiei speciale, stabilit prin planul de invatamant, programele analitice, programe – cadru, manuale scolare adaptate. *

3. Specificul proiectarii didactice in activitatile de instruire, educatie si recuperare a handicapatilor de intelect. *

- planificarea periodica (anuala, trimestriala, saptamanala, dupa caz.);
- proiectarea tematica (pe tipuri de activitati, cu precizarea obiectelor operationale, a exercitiilor de invatare, a modalitatilor de evaluare pe etape, etc.);
- modele de planificare si proiectare.

4. Specificul aplicarii principiilor didactice in activitatile de instruire si educatie a handicapatilor de intelect. *

- orientare corectional-compensatorie (terapeutica);
- accentuarea caracterului intuitiv – activ – practic si utilitar;
- acordarea unei atentie sporite abordarii diferentiale si individualizarii etc.

5. Specificul aplicarii metodelor traditionale de instruire si educatie in conditiile muncii cu elevii handicapati de intelect. *

- conversatia, povestirea, descrierea;
- observatia, demonstratia;
- lucrul cu manualul, etc.

6. Specificul modernizarii demersului metodologic in activitatea de instruire, educatie si recuperare a handicapatilor de intelect. *

- algoritmizare;
- invatare prin rezolvare de probleme;
- utilizarea mijloacelor audio-vizuale si informatice;
- elemente de instruire programata.

MODELUL II – Aspecte de tehnologie si metodică in activitatea cu

handicapatii de intelect

1. Metodologia predarii – invatarii cunostintelor elementare de limba

romana.

- greutati aparte intampinate de elevii handicapati mintal in procesul invatarii limbii romane, ca disciplina scolara; explicarea cauzelor (psihologice) ale acestor dificultati si alegerea demersului metodologic vizand depasirea dificultatilor in:

- utilizarea metodei fonetice analitico-sintetice, inactivitatea de instruire a citit-scrisului;

- exersarea citirii, corecte, constiente si expresive si a capacitatii de redare cu cuvinte proprii a celor citite;

- exersarea scrierii lizibile (caligrafice) si corecte (ortografice);

- exersarea exprimarii corecte (oral si in scris) respectand regulile gramaticale elementare;

- largirea si dezvoltarea vocabularului, accentuarea expresivitatii orale, consolidarea pronuntiei corecte, etc.

2. Metodologia activitatilor de stimulare si corectare a limbajului in activitatea cu handicapatii de intelect.

Contributia activitatilor obisnuite instructiv-educative la stimularea dezvoltarii si corectarea limbajului.

Metodologia activitatilor de corectare individuala sau grupuri restranse in cabinet. *

3. Metodologia activitatilor de stimulare si corectare a psihomotricitatii handicapatilor de intelect in cadrul activitatilor instructiv-educative obisnuite (indeosebi al activitatilor de educatie fizica, desen, indeletniciri manuale etc.) cat si la cabinet.

4. Metodologia predarii-invatarii cunostintelor elementare de matematica a elevilor handicapati de intelect.

Dificultatile intampinate de elevii cu handicap de intelect in procesul invatarii cunostintelor elementare de aritmetica si geometrie. Explicarea cauzelor (psihologice) si alegerea demersului metodologic vizand depasirea dificultatilor in:

- insusirea numeratiei orale si a numeratiei scrise;

- efectuarea operatiilor aritmetice;

- rezolvarea unor probleme simple;

- utilizarea practica a unitatilor de masura (exercitii cu numere corecte).

5. Dificultati specifice intampinate de elevii cu handicap de intelect in cadrul activitatilor de: *

- cunoasterea mediului inconjurator (natural, geografic si social);
- educatia estetica (muzica, desen, caligrafie);
- abilitate manuale si pregatire pentru munca;
- organizarea timpului liber (autoservire, joc, activitati sportive, vizionari de spectacole, vizite, excursii, intreceri, etc.).

Explicarea psihologica a acestor dificultati si alegerea demersului metodologic vizand depasirea lor.

6. Metodologia ergoterapiei, ca element al procesului de recuperare complexa a handicapatilor de intelect.

Rolul terapeutic al activitatilor de instruire practica, manuala.

Limite si contradictii ale sistemului actual de orientare si pregatire cuprinde in activitatea de munca a handicapatilor de intelect (cu forme medii si lejere).

Aspecte sociale multiple ale integrarii in munca a handicapatilor de intelect, in regim obisnuit sau protejat.

Specificul activitatilor de instruire practica elementara, de educatie terapeutica si de formare a deprinderilor simple de autoservire si comportament la persoanele cu handicap sever si profund.

7. Factori care participa la procesul de educatie speciala si de recuperare a handicapatilor de intelect. *

Rolul dirigintelui clasei, al defectologilor, al psihologului, al educatorului, al parintilor, etc.

Forme concrete si modalitati de colaborare intre acesti factori.

BIBLIOGRAFIE

- Ajuriaguerra, J.; Anzieu, Benney: Scrisul copilului, vol. I si II, Bucuresti, EDP, 1980.
- Arcan P., Ciumageanu D.: Copilul deficient mintal, Timisoara, Ed, Facla, 1980.
- Chiva M.: Tablouri psihologice ale debilitatii mintale diferentiale dupa etiologie, in Zazzo R. (coord.); Debilitati mintale, Bucuresti, E.D.P., 1979.
- Cretu C – Psihologia succesului, Polirom, Iasi, 1997.
- Kulcsar T.: Factori psihologici ai reusitei scolare, Bucuresti, E.D.P., 1978.
- Ionescu S.: Adaptarea socioprofesionala a deficientilor mintal, Bucuresti, Ed. Academiei, 1975.
- Jinga I – Evaluarea performantelor scolare, Afelim, Bucuresti, 1996.
- Paunescu C.: Deficienta mintala si organizarea personalitatii, E.D.P., Bucuresti, 1978.
- Paunescu C.: Deficienta mintala si procesul invatarii, E.D.P., Bucuresti, 1977.
- Preda V.: Particularitatile explorarii vizuale si ale capacitatii de orientare si structurare spatiala la deficientii mintali. Implicatiile lor in activitatile didactice si corectiv-compensator, in E. Verza – Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei, Tipografia Universitatii din Bucuresti, 1997.
- Pufan C.: Conditionarea invatarii de relatii individuale si interpersonale la elevii din scoala generala, scoala speciala pentru surzi si scoala ajutatoare, in: Analele Universitatii din Bucuresti, nr.22/1973.
- Pufan C.: Implicatii ale afectivitatii in conditionarea conduitei la deficientul mintal si imbecili, in: Revista de Pedagogie, nr.6/1980.
- Paunescu C., Musu I.: Psihologia speciala integrata (Handicapul mintal, Handicapul intelectual), Bucuresti, Ed. "Pro-Humanitate", 1997.
- Radu Gh. si Stoiciu Marta E.: Unele caracteristici ale invatamantului pentru debili mintali, Bucuresti, E.D.P., 1976.
- Radu Gh.: Elemente de specificitate in profilul psihologic al deficientilor mintali. Implicatii in activitatea de invatare, in Revista de Psihologie, nr.2/1979.

- Radu Gh.: Moment important in procesul dezvoltarii sistemului de educatie speciala pentru handicapatii mintal in Revista de Educatie Speciala, nr.1/1991.
- Radu Gh.: Particularitati ale conduitei la handicapatul mintal, pe fondul trasaturilor sale de specificitate, in Emil Verza – Elemente de psihopedagogia handicapatilor, Bucuresti, Tipografia Universitatii din Bucuresti, 1990.
- Radu Gh.: Contradictii ale sistemului actual de invatamant pentru handicapati mintal, in Revista de Educatie Speciala, nr.1/1992.
- Radu Gh. si colab.: Introducere in psihopedagogia scolarilor cu handicap, Bucuresti, Ed. “Pro-Humanitate”, 1999.
- Rosca M: Psihologia deficientilor mintali, Bucuresti, EDP, 1967.
- Schiopu U. si Verza E.: Psihologia varstelor, Bucuresti, E.D.P., 1997.
- Sima I.: Date catamestice privind integrarea socio-profesionala a deficientilor mintal in E. Verza – Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei, Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.
- Sirian V.: Procedee pentru stimularea coordonarii manuale la handicapul mintal, in E. Verza – Elemente de psihopedagogia handicapatilor, Tipografia Universitatii Bucuresti.
- Stanica I.: Raportul cercetare – practica recuperatorie in conditiile disfunctiei mintale si senzoriale, in Revista de Educatie Speciala, nr.1/1991.
- Vlad, El., – Evaluarea in actul educativ – terapeutic, Edit. Prohumanitate, Bucuresti, 1999.
- Verza E.: Psihologia integrarii si normalizarii in Revista de Educatie Speciala, nr.1/1992.
- Verza E.: Disgrafia si terapia ei, Bucuresti, E.D.P., 1983.
- Verza E.: Psihopedagogie speciala (manual), Bucuresti, E.D.P., 1999.
- Verza E – Conduita verbala a scolarilor mici, Bucuresti, EDP, 1973.
- Zazzo R.: Debilitatile mintale, Bucuresti, E.D.P., 1994.
- Probleme de defectologie vol. XI (coordonare stiintifica E.Verza), Bucuresti, E.D.P., 1983.
- Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei (coordonare stiintifica Verza E.), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.

- Elemente de psihopedagogia handicapatilor (coordonare stiintifica Verza E.), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1990.
- Probleme de defectologie (coordonare stiintifica Verza E.), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1988.

Revista de educatie speciala.

LOGOPEDIE

TEMATICA PENTRU DEFINITIVAT ȘI GRADUL DIDACTIC II

Modulul I – Problematika generală

Stadialitate și evoluția umană

Probleme teoretice ale logopediei ca disciplină științifică

1. Logopedia în contextul științelor contemporane. Posibilitatea de structurare a logopediei ca disciplină științifică de sinteză.
2. Școlile logopedice contemporane își organizează activității logopedice în rețeaua școlară și medicală.*

C. Elemente de psihologia limbajului

1. Teorii psihologice ale limbajului.*
2. Structura și dinamica limbajului în contextul personalității.
3. Procesul de elaborare, organizare, structurare și integrare a limbajului.
4. Funcțiile principale ale limbajului.
5. Relațiile dintre gândire – limbaj.
6. Coordonatele psihologice ale comunicării interumane.
7. Relația conduită-verbală-comportament-conștiință.
8. Relația dintre comunicare-comportament-personalitate.

D. Investigare, examinare și diagnostic diferențiat

1. Examinarea complexă. Principii și metode. Locul logopedului în rețeaua medico-pedagogică.*
2. Investigatii clinice: neurologie, psihiatrie, endocrinologie. Examenul senzorial: acuitate auditivă, vizuală. Examenul motricității. Examenul psihologic.*
3. Examenul limbajului (elaborare, organizare, dezvoltare pe niveluri, funcții și funcții instrumentale). Procedeele, metodele și testele cele mai răspândite.

---

*Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

4. Interpretarea rezultatelor examinării complexe. Concluzii logopedice. Relația dintre diagnostic și prognoză. Gradul de adaptare școlară.
5. Dotarea cabinetelor logopedice (mobilier, aparatură, materiale didactice speciale).
6. Clasificarea formelor de tulburare de limbaj.³
7. Etiologia tulburărilor de limbaj
8. Frecvența tulburărilor de limbaj.

MODULUL II – FORME DE MANIFESTARE A TULBURĂRILOR DE LIMBAJ ȘI TERAPIA LIMBAJULUI

A. Principiile științifice care stau la baza activității logopedice și formele ei.

1. Noțiunea de terapie complexă. Principiile fiziologice, psihologice și pedagogice ale terapiei complexe.*
2. Compensație, reechilibrare, reeducare funcțională.*
3. Psihoterapia individuală și cea de grup.
4. Procesul instructiv-educativ ca formă a terapiei complexe. Integrarea socio-afectivă și integrarea școlară. Reeducarea handicapului școlar, ca rezultat al psihoterapiei; terapia succesului.*
5. Activitatea de corectare și reeducare individuală. Principiile psihologice ale acestor forme. Tehnici, procedee, metode.
6. Activitatea de integrare în familie, în grup, în activitatea școlară. Activitatea metodică a logopedului cu educatorii, învățătorii, profesorii.
7. Activitatea de depistare. Forme de examinare, tehnici, metode. Formele depistării. Scopul depistării. Antrenarea factorilor educaționali și medicali în depistarea tulburărilor de limbaj.

Forme ale tulburării procesului de elaborare și organizare a limbajului.

1. Tulburările limbajului determinate de surditate și hipoacuzie. Forme specifice ale tulburărilor de limbaj ca urmare a anomaliilor auditive.
2. Tulburările limbajului determinate de deficiențe de intelect. Specificul și gradul limbajului deteriorat în cazul debilității mintale.
3. Tulburările de limbaj determinate de deficiențe de vedere.
4. Tulburări de limbaj determinate de bolile psihice.

---

*Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

Forme ale tulburării limbajului oral.

1. Dislalia, rinolalia (tipologie, clasificări). Diagnostic diferențiat între dislalie și dizartrie.
2. Dizartria pseudobulbară.
3. Anartria și dizartria consecutivă.
4. Rinololia deschisă și închisă. Dislalia rinolalică.

MODULUL III

A. Metodologia activității de terapie corectiv-educatională și de profilaxie a tulburărilor de limbaj.

Schema de desfășurare a acțiunii de terapie a tulburărilor de limbaj:

- a. Stabilirea planului de acțiune terapeutică în funcție de:
  - reactivitatea generală a logopatului, gradul de dezvoltare mintală*
  - vârsta cronologică – specificul tulburării, etc.*
- b. Individualitatea metodelor, procedeele și psihoterapiei în cadrul terapiei complexe în funcție de specificul tulburării raportate la personalitatea individului.
- c. Descrierea metodelor și fundamentarea lor științifică.
- d. Etapele terapiei complexe. Strategia fiecărei etape. Metodele și procedeele pentru urmărirea eficienței acțiunii terapeutice.*
- e. Acțiunile educaționale colaterale: din familie, grup, școală. Organizarea terapeutică a timpului liber; jocul și mass-media, forme terapeutic-educational.
- f. Integrarea și reintegrarea logopatului în circuitul de relații socio-afective normale.
- g. Modalitățile de urmărire a desfășurării acțiunii de terapie complexă educațională.
- h. Fișa logopedică.

Acțiunea de profilaxie a tulburărilor de limbaj.

1. Principiile profilaxiei tulburărilor de limbaj.*
2. Acțiunile medico-pedagogice necesare profilaxiei. Factorii care trebuie antrenanți în această acțiune.*

---

*Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat

Organizarea activităților logopedice.

1. Activitățile logopedice în învățământul preșcolar.
2. Activitatea logopedică în condițiile școlii obișnuite.
3. Activitatea logopedică în școlile speciale.
4. Întocmirea fișei logopedice și a evidenței activității logopedice.
5. Bâlbâila fiziologică și bâlbâiala de tip logopeic.
6. Logonevroza.
7. Tahilalia și bradilalia.
8. Tumultus sermonis.
9. Tulburările vocii.
10. Alalia.
11. Afazia.
12. Tulburările în nede dezvoltare a vorbirii.
13. Disfuncția limbajului în autism.

D. Tulburările limbajului scris

1. Disgrafia copilului normal și a debilului mintal.
2. Disgrafia. Tipologie, forme, teorii contemporane.
3. Tulburările limbajului scris – citit în bâlbâială, alalie, afazie și deficiență de intelect.
4. Dislexia copilului normal și a debilului mintal.
5. Dislexia: tipologie, forme, teorii contemporane.
6. Relațiile dintre dislexie și disgrafie.
7. Implicațiile dislexiei – disgrafiei și metodologiei predării scris-cititului.

Notă: (referitoare la schema de expunere a fiecărui capitol):

Fiecare subcapitol va fi studiat și tratat după următoarea schemă:

- a. Descrierea amănunțită a simptomatologiei tulburărilor: manifestări principale în sfera neurologică, endocrinologică, senzorială; manifestări în latura psihoafectivă; manifestări în adaptarea școlară și socială; modificări ale activității intelectuale, comportamentale sau de personalitate. Probe, teste și metode de investigare și cunoaștere.
- b. Cauzele generale (organice sau funcționale). Factorii patogeni favorizanți, declanșatori și de întreținere; condiționările afective și relaționale de familie, grup etc.
- c. Teoriile și interpretările existente în literatura contemporană.

- d.** Stabilirea diagnosticului diferențiat: metodologia, procedeele, mijloacele.
- e.** Tehnica stabilirii diagnosticului dinamic și a prognosticului integrativ.
- f.** Clasificarea tulburărilor de limbaj pentru activitatea școlară, profesională și socială a individului.
- g.** Consecințele tulburărilor de limbaj pentru activitatea școlară, profesională și socială a individului.

B I B L I O G R A F I E

- Ajuriaguerra J.,
Anizieu M.,
Benner A.   - Scrisul copilului, vol. I și II (trad.) București, E.D.P., 1980
- Boscaiu E.   - Prevenirea și cercetarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii, București, E.D.P., 1983
- Boscaiu E.   - Bâlbâila, prevenirea și tratament, București, E.D.P., 1983
- Calavrezzo C.   - Metode și procedee pentru corectarea disgrafiei și a dislexiei în “Tulburările limbajului scris”, București, E.D.P., 1979
- Carrell B.J.   - Limbaj și gândire, București, E.D.P., 1979
- Guțu M.   - Logopedia, Tipografia Universității din Cluj Napoca, 1978
- Girbea Șt.,
Pitiș M.,
Schioapu U.   - Patologie vocală, București, E.D.P., 1978
- Verza E.   - Psihologia vârstelor, București, E.D.P., 1998
- Verza E.   - Dislalia și terapia ei, București, E.D.P., 1977

- Verza E. - Ce este logopedia?, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1982
- Verza E. - Disgrafia și terapia ei, București, E.D.P., 1983
- Verza E.
Radu Gh. - Terapia limbajului în învățământul ajutat; raportul limbaj - comunicare – învățare la deficientul mintal, în “Probleme de defectologie” – E. Verza (coord.), București, Tipografia Universității din București, 1998.
- Soitu L. și colab. - Comunicare și educație, Spiru Haret, Iași, 1996
- Ungureanu D. - Compendiu logopedic școlar, E.D.P., București, 1998
- Verza E.(coord.șt.)- Elemente de psihopedagogia handicapatilor, Tipografia Universității din București, 1990
- Verza E.
Verza E.F. - Factorii bio-psiho-sociali ai structurii personalității și devenirii umane, în copilărie – fundament al personalității, București 1997
- Mititiuc I. - Probleme psihopedagogice la copilul cu tulburări de limbaj, Iași, Ed. Ankarom, 1996
- Vrasmas E.,
Stănică C. - Terapia tulburărilor de limbaj, București, E.D.P., 1997
- Jurcan N. - Cum vorbesc copiii noștri, Cluj-Napoca, Ed. Dacia. 1989, Revista de Educație Specială – 1991/1994.
- Verza E. - Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a VIII-a, Școli normale, București, E.D.P., 1998
- Verza E. - Conduita verbală a școlarilor mici, București, E.D.P., 1973
- Verza E. - Disgrafia și terapia ei, București, E.D.P., 1983

Verza E.(coord.șt.)- Probleme de defectologie, vol. 11, București, E.D.P., 1993

Verza E. - Metodologia recuperării în defectologie, în Verza E. – Metodologii contemporane în domeniul defectologiei și logopediei, Tipografia Universității din București, 1987.

Verza E. - Unele structuri de personalitate în psihologia handicapaților de intelect, în “Probleme de defectologie”
- Verza E. - Tipografia Universității din București, 1988

Verza E. - Unitatea dintre personalitate și comportament pe fondul diversificării formelor comunicaționale la handicapați, în Revista de educație specială, nr. 1, 1991

Verza E.(coord.șt) - Ghidul educatorului, Universitatea din București, 1997

Zazzo R.(coord șt) - Debilitățile mintale, București, E.D.P., 1979.

- Metodologii contemporane în domeniul defectologiei și logopediei (coordonare științifică Verza E.), Tipografia Universității București, 1987.

PSIHOPEDAGOGIA SPECIALĂ A HANDICAPULUI DE VĂZ

TEMATICA PENTRU DEFINITIVAT ȘI GRADUL II

A. PROBLEME GENERALE ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PENTRU HANDICAPAȚII DE VĂZ

- 1. Modernizarea învățământului pentru deficienții de văz în consens cu achizițiile științei contemporane, învățământul special pe plan mondial și național.***
- 2. Conținutul și structura învățământului special pentru deficientul vizual.***
  - 1. Relațiile structurale și funcționale între sistemul învățământului general și subsistemul învățământului special.**
  - 2. Tiflopsihologia și tiflopedagogia- obiectul și sarcina lor.**

B. ELEMENTE ALE TULBURĂRII DINAMICII VIZUALE

- 1. Relațiile dintre ambliopie și alte tulburări neurosomatice. Caracteristici ale diferitelor forme de ambioplie. Mecanismele neurofiziologice ale compensării.**
Proteza oculară
- 2. Cecitatea. Etiologia și clasificarea deficiențelor de vedere.**

C. METODOLOGIA EXAMINĂRII ȘI STABILIRII DIAGNOSTICULUI DIFERENȚIAL

- 1. Semnificația examenului oftalmologic pentru diagnosticul deficienței vizuale.***
- 2. Tehnici și modalități de stabilire a profilului psihopedagogic la deficientul vizual.**

D. PROBLEMATICA PSIHOLOGICĂ A DEFICIENTULUI VIZUAL

- 1. Etapele dezvoltării ontogenetice și caracterizarea psihică a acestora.**
- 2. Relația specifică dintre formă și mărime în percepția deficientului de vedere.**
Teoria iluziilor și aplicarea ei la subiecții cu deficiențe de vedere.
- 3. Tipuri de reprezentări la deficienții vizuali.**

4. **Funcționalitatea memorării.** ⁽²⁾
  5. **Caracteristicile și dinamica limbajului și a comunicării.**
  6. **Tipurile de gândire în deficiența de vedere; formarea noțiunilor, conceptualizarea și relația dintre inteligența generală și practica la ambliopi și nevăzători.**
  7. **Particularitățile atenției și raportul dintre formele acesteia în ambliopie și cecitate;**
  8. **Rolul afectivității în integrarea școlară și socială. Atitudini specifice afective și tulburările afectivității. Complexul de inferioritate și frustratie. Sugestibilitatea și procesul educațional.**
  9. **Afectivitatea și motivația. Interesele și dinamica lor la deficientul vizual. Rolul motivației în procesul instructiv-educativ. Relația dintre motivație și activitatea voluntară.**
  10. **Specificul personalității deficientului vizual. Relația deprinderi-atitudini. Atitudini și caracter. Atitudini și temperament.**
-

(2)* Temele cu asterix nu sunt cerute la definitivat.

E. BAZELE PSIHOPEdagogICE ALE PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

1. **Conținutul și formele procesului de învățământ. Principii de întocmire a planurilor, programelor și manualelor școlare la deficientul vizual;***
2. **Optimizarea învățării și factorii ce o condiționează;*(1)**
3. **Stabilirea factorilor de atragere și respingere în cadrul grupurilor școlare. Aplicarea principiilor grupurilor mici la colectivul clasei.**
4. **Noțiuni de docimologie. Principiile științifice ale aprecierii elevului: criterii, norme, procedee.***
5. **Cunoașterea și caracterizarea psihopedagogică a elevului deficient mintal. Fișa psihopedagogică.**

F. PRINCIPII ȘI PROBLEME ALE DIDACTICII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL PENTRU DEFICIENȚII VIZUAL

- 1. Principiile psihologice și pedagogice ale activității metodice din școala specială.**
- 2. Îndrumarea metodică în sistemul de învățământ special pentru deficientul vizual (preșcolar, general, profesional, liceal).**
- 3. Metodele instructiv-educative: modelarea, euristica, învățarea prin descoperire, problematizarea, etc.**
- 4. Lecția ca formă de organizare a învățământului special pentru deficienții vizual.**
- 5. Mijloace audio-vizuale și tactil-kinestezice, rolul acestora.***

G. PROBLEME METODICE ALE PREDĂRII-ÎNVĂȚĂRII CITIRII ȘI SCRIEII ÎN ȘCOALA PENTRU AMBLIOPI ȘI NEVĂZĂTORI

- 1. Predarea învățării citirii și scrierii; dificultățile generale și speciale; tipuri de lecții în funcție de vârsta și nivelul dezvoltării psihice și al deficienței.**
- 2. Lecția de citire, planul de lecție, activități cu caracter corectiv-recuperative.*⁽²⁾ .**
- 3. Lateralitatea manuală și grafismul: dreptacii și stângacii, ambidextrii.***
- 4. Cunoașterea semnelor braille pentru citit-scris.**
- 5. Sisteme auxiliare de instruire și scriere la nevăzător, scrierea plană, scrierea cursivă (Wagner, dactilografia, mijloace audio, cartea vorbită).***
- 6. Metode și procedee folosite și utilizarea manualelor speciale pentru nevăzători.***

H. PARTICULARITĂȚI METODICE ALE PREDĂRII DIFERITELOR DISCIPLINE

- 1. Tipuri de lecții în funcție de obiectul de învățământ, tema predată, aparatura folosită.***
- 2. Metode, procedee specifice pentru procesul de învățământ concretizate în proteze și în educația vorbirii.***
- 3. Metode, procedee și mijloace speciale folosite în orientarea spațială a nevăzătorilor.**

I. PROBLEMATICA MOTRICITĂȚII DEFICIENȚILOR DE VĂZ

- 1. Învățarea psihomotrică și corelarea cu alte tipuri de învățare;**
- 2. Efortul fizic și problema oboselii.**
- 3. Deprinderile motrice negative, tipuri și educarea lor. Rolul educației fizice medicale.***

J. PROBLEMELE METODICE ALE PREDĂRII ÎNDELETNICIRILOR ȘI LUCRĂRILOR PRACTICE

- 1. Formarea deprinderilor de muncă. ateliere și săli de lucru. Abilitățile manuale.**
- 2. Tipuri de lecții practice; organizarea acestora în funcție de o serie de factori.***
- 3. Orientarea școlară și preorientarea profesională.**
- 4. Integrarea socială și profesională a deficienților de văz.**

K. PROBLEME EDUCATIVE SPECIALE PENTRU AMBLIOPI ȘI NEVĂZĂTORI

- 1. Principii și procedee pentru educarea și reeducarea comportamentului și profilaxia tulburărilor de conduită.**
- 2. Dirigintele și ora de dirigentie.***
- 3. Specificul muncii educatorului în școala pentru deficientul vizual.**

Cercetarea științifică și valențele acesteia în optimizarea activității cu deficienții vizual.*

BIBLIOGRAFIE

Atanasiu Gh.	- Probleme actuale ale învățământului special pentru deficienții vizual, în “Caietele colectivului de cercetare interdisciplinară”, Pedagogia specială 1972.
Damaschin D	- Defectologia – Teoria și practica compensației, București, E.D.P. 1973.
Gheorghe N.	- Perspective dezvoltării învățământului pentru ambliopi în România și cercetarea interdisciplinară, în “Caietele colocviului de cercetare interdisciplinară, Pedagogia specială 1972.

- Oleron P.** - Educația copiilor handicapați, București, E.D.P. 1970.
- Pop St., Dăscălescu R.,** - Unele particularități ale sistemului de scriere Braille, în "Probleme de defectologie, vol.IV, București, E.D.P., 1964.
- Atanasiu Gh.**
- Preda V.** - Exploatarea vizuală, București, E.D.P. 1988
- Radu, Gh.** - Psihopedagogia dezvoltării școlarilor cu handicap, EDP, Bucuresti, 1999.
- Ștefan M.** - Psihopedagogia copiilor cu handicap de vedere, București, Ed. Pro- Humanitate, 1999.
- Verza E. (coord.st.)** - Ghidul educatorului, Universitatea din București, 1997.
- Vlad, El.,** - Evaluarea în actul educativ – terapeutic, Edit. Prohumanitate, Bucuresti, 1999.
- Șchiopu U. și colab.** - Dicționar Enciclopedic de Psihologie, București, Ed. Babel 1997.
- Șchiopu U., Verza E.** - Psihologia vârstelor, București, E.D.P.-RA, 1998.
- Ștefan M.** - Educarea copiilor cu vedere slabă. Ambliopi, București, E.D.P. 1981.
- Verza E.** - Disgrafia și terapia ei, București, E.D.P. 1983.
- Vlad Elena** - Evaluarea în actul educativ-terapeutic, Ed. Prohumanitate, București, 1999.
- Radu Gheorghe** - Psihopedagogia dezvoltării școlarilor cu handicap, E.D.P. București, 1999
- Probleme de defectologie vol XI (coordonare științifică E.Verza), București, EDP, 1983.
- Probleme de defectologie (coordonare științifică E.Verza), Tipografia Universitatii București,1988.
- Reviste de educație specială.

TEMATICA PENTRU ELABORAREA LUCRARILOR STIINTIFICO-METODICE IN VEDEREA OBTINERII GRADULUI DIDACTIC I

1. Jocul si dezvoltarea psihica a copilului cu CES.
2. Comportamentul social al deficientului.
3. Invatarea motrica.
4. Strategii si tehnici educative aplicabile la subiectii cu maladia Down.
5. Educarea sociabilitatii la diferite categorii de deficienti.
6. Lexia si tulburarile ei specifice.
7. Grafia si tulburarile ei specifice.
8. Aspecte ale procesului de structurare si dezvoltare a limbajului.
9. Orientarea si pregatirea pentru integrare profesională și sociala.
10. Rolul reglator al limbajului in comportamentul mintal.
11. Contributii metodice in invatarea comunicarii la deficienti.
12. Structura si dinamica relatiilor interpersonale in microgrupul de elevi.
13. Colectivul de elevi ca factor stimulator al invatarii.
14. Dezvoltarea limbajului prin activitate ludica si loisir.
15. Autoaprecierea si autoevaluarea.
16. Aspecte psihopedagogice ale procesului de invatare la diferite arii curriculare
17. Oboseala intelectuala. Mijloace de prevenire si compensare.
18. Afectivitatea deficientului si tulburarile ei.
19. Relatia dintre joc si invatare.
20. Terapia educationala in cadrul procesului educativ.
21. Creativitatea si pseudocreativitatea la deficienti.
22. Specificul personalitatii la deficienti.
23. Specificul procesului de formare a deprinderilor de munca pe categorii de deficienti.
24. Comportamentul de invatare si mijloace de structurare ale acestuia.
25. Educatia plastică si valentele sale terapeutice.
26. Semnificatia educationala a predarii educatiei muzicale in scoala speciala.
27. Orientarea in spatiu a deficientului de vedere.
28. Reprezentarea spatio-temporala la deficientul mintal.
29. Specificul tulburarilor cunoasterii si implicatiile metodologice.
30. Metodologia compensatiei si recuperarii.
31. Specificul tulburarilor activitatii intelectuale si implicatiile metodologice.
32. Formarea gandirii in imagini si non-verbale.
33. Conditii de invatare si reusita scolara.
34. Experimentarea unor forme de organizare a invatarii.
35. Activitati cu caracter corectional-terapeutic, in cadrul orelor de invatare a citit-scrisului (in alb-negru si in Braille).
36. Educarea diferitelor functii psihice prin activitatile de cunoastere.

37. Terapia si specificul tulburarilor de limbaj la deficienti.
38. Elemente formative ale continutului procesului de invatamant.
39. Specificul tulburarilor comportamentale la deficienti.
40. Metode si procedee de stimulare a comunicarii verbale.
41. Organizarea timpului liber.
42. Implicatiile pedagogice ale limbajului mimico-gesticular in procesul invatarii la deficientii de auz.
43. Probleme educative in scoli cu internat.
44. Metodologia educatiei pentru munca.
45. Continutul si metodică educării, patriotismului si a comportamentelor moral civice.
46. Rolul si implicatiile tiflotehnicii si ale protejarii auditive la deficientii de vedere si auz.
47. Modalitati de dezvoltarea a comunicarii la deficienti.
48. Relatiile dintre tulburarile de limbaj si insuccesul scolar.
49. Metode si procedee de dezvoltare a comunicarii verbale in gradinitele de copii.
50. Terapia diferitelor categorii de tulburari de limbaj.
51. Specificul proceselor de cunoastere in tulburarile de limbaj.
52. Tulburari de personalitate consecutive handicapurilor de limbaj.
53. Prevenirea institutionalizării – o sansa pentru reusita scolara a deficientului.
54. Educatia integrata – directie prioritara in reforma invatamantului romanesc.
55. Integrarea unui grup de elevi in scoala publica – studiu experimental pe doi ani scolari.
56. Egalizarea sanselor tuturor elevilor prin accesul copilului cu dificultati de invatare in invatamantul public.
57. Asistenta psihopedagogica acordata scolii publice si familiei duce la succesul integrării copilului cu CES.
58. Scoala speciala – actualitate si perspective.
59. Readucerea procesului de invatare in scoala. Invatarea deplina in clasa.
60. Invatarea scolara – un concept mai actual ca oricand – daca este inteles corect.

BIBLIOGRAFIE

1. Ajuriaguerra, J.; Anzieu, Benney; Scrisul copilului, vol. I si II, Bucuresti, EDP, 1980.
2. Arcan , P; Ciumageanu, D: Copilul deficient mintal, Editura Facla, Timisoara, 1980.
3. Boici Gh. si colaboratorii – Evaluarea copiilor cu CES in perspectiva integrarii, Timpul, Resita, 1998.
4. Boscaiu, E: Prevenirea si corectarea tulburarilor de vorbire in gradinitele de copii, Bucuresti, EDP, 1973.
5. Bosaciu, E: Balbaiala, prevenire si tratament, Bucuresti, EDP, 1983.
6. Calavrezzo, C: Metode si procedee pentru corectarea disgrafiei si a dislexiei, in Tulburarile limbajului scris. Bucuresti, EDP, 1967.
7. Caraman, L, Caraman, Al: Metodologia procesului demutizarii. Bucuresti, EDP, 1983.
8. Cosmovici A – Psihologia scolara, Polirom, Iasi, 1998.
9. Cretu C – Psihologia succesului, Polirom, Iasi, 1997.
10. Damaschin, D – Defectologie, Bucuresti, EDP, 1973.
11. Dumitru Gh; Dumitru C – Psihologia procesului de invatamant, EDP, Bucuresti, 1997.
12. Dumitracea, M – Copilul institutionalizat – EDP, Bucuresti, 1998.
13. Garbea, St; Pitis, M: Patologie vocala, Bucuresti, EDP, 1978.
14. Gutu, M: Logopedia, Topografia Universitatii din Cluj Napoca, 1978.
15. Jinga I – Evaluarea performantelor scolare, Afelim, Bucuresti, 1996.
16. Jinga I, Negret I – Invatarea eficienta, Adin, Bucuresti, 1999.
- XXX - Psihopedagogia, Editura Spiru Haret, Iasi, 1995.
17. Kulcsar, T: Factorii psihologici ai reusitei scolare, Bucuresti, EDP, 1968.
18. Mare, V: Date experimentale cu privire la perceperea vorbirii pe cale vibrotactila, in Probleme de defectologie, vol.VIII, Bucuresti, EDP, 1971.
19. Mare, V; Tif, L: Date experimentale cu privire la deficienta sensibilitatii vibrotactile la copiii surzi, in Probleme de defectologie, vol.III, Bucuresti, EDP, 1970.
20. Mihaescu V – Psihoterapie si psihosomatica, Polirom, Iasi, 1996.
21. Obrocea, N. si colab.: Modalitati de stimulare si ameliorare a calitatii comunicarii orale si scrise la elevii din scoala ajutatoare, in E Verza (coord. stiintifica). Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei, Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.
22. Oleron, P.: Educatia copiilor handicapati fizic, Bucuresti. EDP, 1970.
23. Paunescu, C., Musu, I., Psihopedagogie speciala integrata, (Handicapul mintal, handicapul intelectual), Bucuresti, Edit Prohumanitate, 1997.
24. Preda V.: Particularitatile exploatarei vizuale si ale capacitatii de orientare si structurare spatiala la debili mintali. Implicatiile lor in activitatea didactica si corective, compensatorii E. Verza (coord. stiintifica).

Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei, Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.

25. Pretti A – Educatie in schimbare, Spiru Haret, Iasi, 1996.
26. Pufan, C. : Probleme de surdo-psihologie, vol.I, 1972, vol.II, 1982, Bucuresti, EDP.
27. Pufan, C.: Implicatii ale afectivitatii in conditionarea conduitei la deficientul mintal si imbecili. "Revista de pedagogie" nr.6, 1980.
28. Pufan, C.: Conditionarea invatarii si relatiile interindividuale si interpersonale la elevii din scoala generala, scoala speciala pentru surzi si scoala ajutatoare, Analele Universitatii Bucuresti, 1973.
29. Pufan, C.: Imobilitatea structurilor verbale memorate, contextul si dezvoltarea gandirii la copilul cu debilitate mintala, Revista de pedagogie, nr.2, 1969.
30. Radu, Gh. – Psihopedagogia dezvoltarii scolarilor cu handicap, EDP, Bucuresti, 1999.
31. Radu, Gh. – Elemente de specificitate in profilul psihologic al deficientilor mintali. Implicatii in activitatea de invatare, Revista de psihologie nr.2, 1970.
32. Radu, Gh; Stoiciu, M, E: Unele caracteristici ale invatamantului pentru deficienti mintali, Bucuresti, EDP, 1976.
33. Radu Gh: Particularitatile conduitei la handicapatul mintal pe fondul trasaturilor sale de specificitate, in E. Verza: Elemente de psihopedagogia handicapatilor, Bucuresti, Ed. Universitatii, 1990.
34. Radu, Gh., si colab.: Introducere in psihopedagogia scolarilor cu handicap, Bucuresti, Edit. Prohumanitate , 1999.
35. Rosca M: Psihologia deficientilor mintali, Bucuresti, EDP, 1967.
36. Rusu, C., si colab. – Deficienta, incapacitate, handicap – Ghid fundamental, Edit. Prohumanitate, Bucuresti, 1997.
37. Sora, Nicolae, Lungu: Evaluarea psihologica a deficientului mintal. Revista de Psihologie, nr.1, 1979.
38. Sora, Nicolae, Lungu: Program de recuperare complexa a copiilor handicapati mintal. Bucuresti, I.N.R.E.S.P.H., 1992.
39. Soitu L si colab. – Comunicare si educatie, Spiru Haret, Iasi, 1996.
40. Stanica I; Ungar El; Benescu C: Probleme metodice de tehnica vorbirii si labiolectura, Bucuresti, EDP, 1983.
41. Stanica, I, si colab.- Psihopedagogia speciala- Deficienta senzoriala, Edit. Prohumanitate, Bucuresti 1997.
42. Stoica M – Psihopedagogia personalitatii, EDP, Bucuresti, 1998.
43. Strachinaru I: Incidenta disgrafiilor cu unele modificari neuropsihice ale copiilor scolari, Tulburarile limbajului scris. Bucuresti, EDP, 1981.
44. Schiopu U; Verza E: Psihologia varstelor, Bucuresti, EDP, 1981.
45. Schiopu U si colab. – Dictionar enciclopedic de psihologie. Tipografia Universitatii Bucuresti, 1979.
46. Stefan M – Educarea copiilor cu vedere slaba, Bucuresti, EDP, 1981.
47. Taflan, A., Musu, I.,: Terapia educationala integrata, Bucuresti, Edit. Prohumanitate, 1996.

48. Tomsa Gh – Consilierea si orientarea in scoala, Viata Romaneasca, Bucuresti, 1999.
49. Ungureanu D – Copii cu dificultati de invatare, EDP, Bucuresti, 1998.
50. Ungureanu D – Compendiu logopedic scolar, EDP, Bucuresti, 1998.
51. Vlad, El., – Evaluarea in actul educativ – terapeutic, Edit. Prohumanitate, Bucuresti, 1999.
52. Vrasmas E, Stanica C – Terapia tulburarilor de limbaj – Interventii logopedice, EDP, Bucuresti, 1997.
53. Verza E – Conduita verbala a scolarilor mici, Bucuresti, EDP, 1973.
54. Verza E – Dislalia si terapia ei, Bucuresti, EDP, 1997.
55. Verza E – Disgrafia si terapia ei, Bucuresti, EDP, 1983.
56. Verza E – Ce este logopedia, Bucuresti, ED. Stiintifica si Enciclopedica, 1982.
57. Verza E – Psihopedagogia Speciala, Bucuresti, EDP, 1994.
58. Zazzo, R.: Debilitatile mintale. Bucuresti, EDP, 1979.
59. Probleme de defectologie, vol.XI (coordonare stiintifica E.Verza), Bucuresti, EDP, 1983.
60. Metodologii contemporane in domeniul defectologiei si logopediei (coordonare stiintifica E.Verza), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.
61. Elemente de psihopedagogia handicapatilor (coordonare stiintifica E.Verza), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1990.
62. Probleme de defectologie (coordonare stiintifica E.Verza), Tipografia Universitatii Bucuresti, 1988.